

خراشی به چهره هالیوود و صدای فریاد از فستیوال کن

مهرداد جلیلزاده
خبرنگار گروه فرهنگ

تیری فرسو که از بالای ۲۰ سال پیش در سمت‌های مختلف جزه مدیران فستیوال کن بود و پس از ۲۰۱۵ که ژیل ژاکوب، رئیس اجرایی این جشنواره بازنشسته شد جای او نشست، یک هفته مانده به نشست خبری کن با نشریه سینمایی روایتی مصاحبه انجام داد و در آن به بیان جزئیات مختلفی درباره وضعیت سینما در این سال و سال گذشته و مسائل مربوط به برگزاری جشنواره کن پرداخت.

یکی از مهم‌ترین بخش‌های صحبت او که در تیترو لید تنظیم شده توسط رسانه وروایتی هم بیشتر از موارد دیگر مورد توجه قرار گرفت، بحثی بود که راجع به تأثیر اعتراضات و صنف نویسندگان و بازیگران هالیوود بر نوع برگزاری کن امسال به میان آمد.

سال گذشته ابتدا صنف نویسندگان صنعت فیلم و سریال سازی آمریکا دست به اعتصاب زدند و پس از اینکه همدلی بسیاری از صنف‌های دیگر را برانگیختند، مدتی که گذشت صنف بازیگران هالیوود هم رسماً به این اعتصاب پیوست. موارد متعددی در مطالبات اعتصاب‌کنندگان بیان شده بود که عمدتاً به نوع قراردادها و میزان دستمزد برمی‌گشت و یک مورد دیگر که انگیزه اصلی این اعتصاب هم به حساب می‌آمد، تضامینی بود که نویسندگان و سپس بازیگران از انجمن تهیه‌کنندگان در مورد حفاظت از حرفه‌شان در برابر هوش مصنوعی می‌خواستند.

این اعتراضات بالاخره پس از توافقاتی که بین انجمن تهیه‌کنندگان با دو صنف بازیگران و نویسندگان شد پایان یافت اما روی روند تولیدات سینمایی آمریکا در سال ۲۰۲۴ اثر بسزایی گذاشت. بسیاری از آثاری که نمایش آنها برای سال ۲۰۲۴ برنامه‌ریزی شده بود، برای انتشار به یک زمانبندی جدید در ۲۰۲۵ متوقف شدند. حال تیری فرسو می‌گوید که وضعیت پیش آمده برای سینمای آمریکا روی برگزاری جشنواره کن هم تأثیر جدی داشته است. جشنواره کن تا سال‌های سال به عنوان قطب معرفی و حمایت از سینمای آلترناتیو شناخته می‌شود؛ یعنی بدلی برای جریان اصلی و تجاری سینما که هالیوود مظهر اعلای آن بود؛ اما حالا سال‌هاست چنان به هالیوود وابسته شده که روی دادن دو اعتصاب همزمان در آمریکا تأثیر شگرف و مستقیمی روی آن می‌گذارد. خبرنگار وروایتی از تیری فرسو می‌پرسد چطور شد فیلم «برده دوم» ساخته

کونتین دوپیو فرانسوی، به عنوان فیلم افتتاحیه جشنواره انتخاب شده و فرسو در پاسخ به این پرسش، بعد از آنکه مقداری از خوبی‌های این فیلم تعریف کرد گفت: «به هر حال قانون این است که فیلم افتتاحیه باید همزمان با نمایش در کن، در سینماهای فرانسه هم اکران شود و امسال کن نتوانست یک فیلم خارجی مناسب پیدا کند که برای نمایش در این فصل آماده باشد. می‌شود به طور دقیق‌تر حرف‌های او را طوری تفسیر کرد که به جای فیلم خارجی، عبارت فیلم آمریکایی فهمیده شود، چون این اعتراضات و به تعویق افتادن نمایش فیلم‌ها مربوط به آمریکاست، نه کشورهای دیگر.»

سپس الساکلاسی Elsa Keslassy که خبرنگار وروایتی است می‌پرسد اعتراضات دولتی هالیوود آیا تأثیری بر روند برگزاری کن گذاشت و مدیر جشنواره کن می‌گوید: «تأثیری غیرقابل انکار. در اواخر سال گذشته شروع

به درک تأثیر قابل توجه اعتراضات کردم. (ما امسال در هیات انتخاب کن) نسبت به سال‌های گذشته کمتر فیلم آمریکایی می‌بینیم که بدون شک در انتخاب نهایی هم منعکس خواهد شد. همه ما می‌دانیم که سال ۲۰۲۴ برای سینمای آمریکا، سال فاصله است، حداقل در ترم اول. من در این زمستان دو بار به لس‌آنجلس رفتم و احساس کردم که همه پیشاپیش به سال ۲۰۲۵ نگاه می‌کنند. بسیاری از تولیدات ایالات متحده که در ابتدا برای سال ۲۰۲۴ برنامه‌ریزی شده بودند در سال ۲۰۲۵ اکران خواهند شد.»

به‌طور کلی اعتصابی که در هالیوود رخ داد روی چرخه بزرگی از اکران فیلم در سراسر جهان تأثیر گذاشت و البته بخش‌هایی از دنیا هم بودند که نتوانستند به‌طور کامل از تحولات این چرخه دور بمانند. در اشاره به چرخه‌هایی که کمترین آسیب‌پذیری را از اعتراضات هالیوود داشتند، دو کشور چین و

وضعیت اقتصادی سینمای جهان؛ هر سال دریغ از پارسال

فاصله‌ای محسوس به چشم می‌آید. سینمای جهان قبل از ورود به پاندمی کرونا، در سال ۲۰۱۹ میلادی مجموعاً ۴۲۳ میلیارد دلار فروش داشت. یعنی درآمد جهانی سال ۲۰۲۳ همچنان بین ۲۱ تا ۲۲ درصد از سال ۲۰۱۹ عقب‌تر است.

خام شدن نمودار

با توجه به رشدی که از ۲۰۲۱ به این سو در رقم‌های فروش کلی سینما دیده شد، با ادامه‌دار بودن شیب این نمودار به نظر می‌رسد که سینمای جهان در ۲۰۲۴، مجدداً به امارهای سال ۲۰۱۹ برگردد اما چنین نیست. پیش از فرارسیدن سال ۲۰۲۴ پیش‌بینی‌های علمی خبر از این داد که امسال می‌تواند اولین بار بعد از دوران تمام شدن همه‌گیری کرونا باشد که درآمد باکس آفیس جهانی نسبت به سال گذشته کاهش پیدا می‌کند. براساس پیش‌بینی سالانه یک شرکت مستقر در لندن، به نام Gower Street، پیش‌بینی شد در سال آینده فروش بلیت فیلم در سراسر جهان به ۳۱،۵ میلیارد دلار برسد که ۵ درصد کاهش نسبت به تخمینی ۳۳،۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ است.

چرا سقوط؟

این افت در ارقام فروش سینمایی سال ۲۰۲۴ نباید برای صنعت

فیلم جهانی تعجب آور باشد؛ چراکه اعتراضات دولتی بازیگران و نویسندگان هالیوود باعث شد تولید تعداد زیادی فیلم از سال ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۵ به تعویق بیفتند. این مساله به گفته برخی می‌تواند منجر به زیان دو میلیارد دلاری به کل صنعت فیلم شود. تحقیقات شرکت گور استریت این رکود را به از دست دادن ۵۰ درصد زمان تولید به دلیل اعتراضات و در مقابل بی‌علاقگی مصرف‌کنندگان به رفتن به سینما نسبت می‌دهد.

سال بارینهایمرو دیگر هیچ!

این تابستان تنها به لطف پدیده‌ای که با عنوان «بارینهایمرو» شناخته می‌شود، یعنی اکران همزمان دو فیلم متناقض باریسی و اوپنهایمر که جنبه‌های بزرگ پدید آورد، توانست به وضعیت پیش از همه‌گیری کرونا دست پیدا کند. البته دیمتریوس میتسینیکوس، مدیر اجرایی Gower Street می‌افزاید: «بر اساس تولیدات در حال حاضر در رادار ما، انتظار داریم سال ۲۰۲۵ سال بسیار خوبی در باکس آفیس جهانی باشد و امیدواریم روند مثبتی برای نیمه دوم این دهه رقم بزند.» البته وضعیت مخاطبان سینما در آمریکای شمالی و سایر نقاط دنیا یکسان نیست. پیش‌بینی می‌شود باکس آفیس خارجی سینمای آمریکا در سال ۲۰۲۴ به استثنای چین، با حدود ۱۵،۶ میلیارد دلار به پایان برسد. با این حال، این هنوز ۲۱ درصد کمتر از میانگین ۲۰۱۹-۲۰۱۷ است.

روسیه را می‌توان به عنوان مثال ذکر کرد.

روسیه بعد از جنگ اوکراین توسط غربی‌ها به شکل شدیدی تحت انواع تحریم‌ها قرار گرفت که تحریم محصولات تصویری مثل فیلم و سریال هم جزء آن بود. به عبارتی روزها ناخواسته از تأثیر اعتراضات دولتی هالیوود برکنار ماندند اما چین که بزرگ‌ترین بازار خارجی سینمای آمریکا بود چنین شرایطی نداشت. آنچه باعث شد چینی‌ها نه تنها از این وضع آسیب نبینند بلکه منفعت‌هایی هم به دست بیاورند، برنامه‌ای بود که از مدت‌ها قبل برای فتح بازار داخلی سینمای‌شان به دست خودشان ریخته بودند. اما در آن سو کشورهای دیگری مثل فرانسه و ایتالیا تأثیراتی جدی از آنچه در هالیوود رخ داد دریافت کردند. چنانکه مشاهده می‌شود این وابستگی‌ها و عدم وابستگی‌ها به روابط سیاسی کشورهای مختلف با ایالات متحده و حتی بلوک‌بندی‌های قدرت در دنیا هم مرتبط است.

سیاسی بودن چیزی نیست که دبیر جشنواره کن هم آن را انکار کند و وقتی الساکلاسی از او درباره فستیوال برلیناله که از فرط سیاسی‌کاری اعتبار فنی و زیبایی‌شناختی‌اش را کاملاً زیر سوال برد با لحنی آرام می‌پرسد «جشنواره فیلم برلین امسال بسیار سیاسی بود. به نظر شما سیاسی بودن نقشی است که یک جشنواره باید ایفا کند؟» تیری فرسو پاسخ می‌دهد: «من نمی‌توانم در مورد برلیناله بدون ادای احترام به کار ماریت ریسن بیک و کارلو چاتریان که از سمت خود کناره‌گیری می‌کنند صحبت کنم و همچنین برای تریشیا ناتل که جانشین آنها می‌شود بهترین‌ها را آرزو می‌کنم. یک جشنواره از طریق فیلم‌هایی که نشان می‌دهد و از طریق صدای هنرمندانی که باید آزادانه عقاید خودشان را بیان کنند، همیشه سیاسی است. این چیزی است که بیشترین اهمیت را دارد. وقتی فیلم‌ها سیاسی هستند، جشنواره‌ها هم سیاسی می‌شوند و وقتی آنها رمانتیک باشند، جشنواره‌ها نیز عاشقانه هستند. از سال ۱۹۴۶ که «رم شهر بی‌دفاع» یا «نبرد راه‌آهن» بلافاصله پس از جنگ جهانی دوم جوایز دریافت کردند، دیدیم که جشنواره فیلم کن هرگز از تأیید نور توجه بر فیلم‌هایی که وضعیت جهان را منعکس می‌کنند، دست برنداشت. هیات منصفه دو نخل طلا به برادران دارن، دو نخل طلا به کن لوچ، یک نخل طلا به «اوپا» در جریان بحران لهستان که مربوط به سال ۱۹۸۱ می‌شد و یک نخل طلا به مایکل مور که جنگ در عراق در سال ۲۰۰۴ را محکوم کرد، دادند. فیلم «مش»، برنده نخل طلای سال ۱۹۷۰، یک فیلم سیاسی عالی هم بود. نقش یک جشنواره خدمت به هنرمندانی است که همیشه نهایت جهان را آشکار می‌کنند.»

حزکتی برخلاف نمودارهای جهانی

در چین انتظار می‌رود که درآمد باکس آفیس در سال ۲۰۲۴ به رشد متوسط ۵ درصدی نسبت به سال گذشته دست یابد. درآمد باکس آفیس داخلی چین در ۲۰۲۳ میلادی ۷،۶ میلیارد دلار بود و انتظار می‌رود درآمد سال آینده به ۷،۹ میلیارد دلار برسد. توماس بران، تحلیلگر ارشد Gower Street می‌گوید: «بازار بین‌المللی در مقایسه با بازار داخلی آمریکا کمتر تحت تأثیر تقویم انتشار محدود فیلم‌هاست که بر اثر اعتصاب هالیوودی‌ها پدید آمد.»

بازار موفق اما درون‌گرای چین

برای اولین بار در دوران همه‌گیری پاندمی کرونا بود که باکس آفیس فیلم‌های چینی توانست از سینمای آمریکا پیشی بگیرد و در صدر جهان بایستد. پس از اتمام پاندمی آمریکا دوباره به صدر جدول برگشت اما دیگر نمی‌شود چین را از فهرست ۱۰ فیلم‌پرفروش دنیا بیرون کرد و در ۲۰۲۳ هم فیلم‌های هفتم و هشتم پرفروش دنیا چینی بودند. با توجه به رکودی که برای صنعت هالیوود در ۲۰۲۴ به وجود خواهد آمد، می‌شود پیش‌بینی کرد چین باز هم جهشی در این زمینه داشته باشد و جای پایش را محکم‌تر کند. البته مشکل چینی‌ها این است که فیلم‌هایشان را فقط خودشان می‌پسندند؛ برای مخاطب جهانی کار نمی‌سازند.

به جام شوکران من! شراب من، سلام ای عشق!

ایمان عظیمی
خبرنگار

شعر حسین منزوی آبیست عشق بود. چنانچه او در جای جای اشعار و آثارش از این گوهر پاک وجود آدمی بسیار بهره می‌گرفت و زبانش را بدون گفتن از «عشق» در دهان نمی‌چرخاند. اما اگر بپرسیم که منزوی عشق را از چه زاویه‌ای می‌دید و مورد ملاحظت خود قرار می‌داد چه در چنته داریم که آن را برای گفتن از منزوی خرج کنیم؟ منزوی از عواطف همچون افسوس و حسرت ایام کام می‌گیرد تا به واسطه آنها زبان و بیان شاعرانه‌اش را بر قله شعر این ملک حک کند. «عشق» نقش مایه اصلی آثار منزوی را شکل می‌دهد و شاعر به این وسیله فردیت و احساسش را درون شعر می‌ریزد و نامالیمات و احساسات واقعی و پدیدارش را در ارتباط با «من» واقعی‌اش به مخاطب انتقال می‌دهد. درحقیقت منزوی با کمک عناصر طبیعی، حسرت و دل‌تنگی را قاب می‌گیرد و زبان خیال‌انگیزش را به مرور در اندرون نگران عشاق دل‌خسته ته‌نشین می‌کند. اما چقدر همین ابتدا از اندرون نگران، دل‌خستگی و اندوه شخصی سخن به میان می‌آورد؟ اندوه، حسرت یا هر چه شما می‌گویید از خصوصیات بارز و همین‌طور ثابت شعر منزوی است که در اغلب اشعارش نمود پیدا می‌کند. او با بهره‌برداری از افعال، جملات صله و حتی صفت‌های بی‌شمار اندوه شاعری خود را به خوبی به دیگری انتقال می‌دهد و در این مسیر با دست بردن بر تکنیک‌های دستوری، عنصر خیال در شعر را به حاشیه می‌برد و اندوه درونش را بدین‌گونه توصیف می‌کند.

منزوی همانطور که بر وی‌وقه از عشق لقمه می‌گیرد، نسبت به حسرت‌های آن نیز آگاه است و با محور قرار دادن خود و غم و اندوه زندگی

